

Н.В. АРТЕМЕНКО, ст. викл. НТУ «ХП»

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЗАПАСІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

У статті здійснено теоретичне узагальнення і обґрунтування обліку, контролю ефективності використання та інвентаризації запасів, запропоновано шляхи щодо удосконалення контролю ефективності використання запасів бюджетних організацій. Проведені дослідження і узагальнення дозволили зробити конкретні висновки та внести пропозиції щодо обліку і контролю запасів в бюджетних установах України.

Theoretical generalization and ground of account, control of efficiency of the use and taking of inventory of supplies is carried out in the article, ways are offered in relation to the improvement of control of efficiency of the use of supplies of budgetary organizations. The conducted researches and generalizations dozwolili to do concrete conclusions and make suggestions in relation to an account and control of supplies in budgetary establishments of Ukraine.

Запаси бюджетних організацій - це оборотні активи в матеріальній формі, що належать організації і забезпечують її функціонування та, як очікується, будуть використані або реалізовані протягом року.

Питання ощадливості й економії державних ресурсів набувають особливого значення у перехідний для економіки період. Вкрай необхідним є пошук інших додаткових джерел фінансування бюджетних організацій та їх структурних підрозділів для виконання ними в повному обсязі послуг, передбачених їх статутною діяльністю. Одним із найважливіших шляхів для вирішення цих питань є створення ефективних систем обліку і контролю запасів бюджетних організацій в тому числі багаторівневих.

У забезпеченні раціонального та економного використання ресурсів, проведенні боротьби з беззаконністю витрачання матеріальних засобів та грошових коштів, дотриманні фінансово-бюджетної дисципліни вирішальну роль відіграє реалізація таких функцій управління як облік і контроль.

Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" визначенні основні положення організації ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності, в тому числі і бюджетних установ.

В розвиток цього Закону, доповнює процес бухгалтерського обліку запасів який регламентується нормативно-правовими документами, які майже систематично уточнюються та доповнюються.

Успішне виконання завдань, що стоять перед обліком, можливе лише при умові правильної організації первинного обліку, тобто оформлення документами різних господарських операцій з метою одержання початкових (первинних) даних. Первинна інформація дає можливість одержати всі наступні (результативні) показники, необхідні для успішного керівництва.

Подальшу уніфікацію фінансової та статистичної звітності, посилення відповідальності за достовірність звітних показників доцільно здійснювати за наступними напрямками.

1. Внесення змін та доповнень до діючого законодавства з бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності.

2. Посилення ролі Міністерств в питанні управління методологією бухгалтерського обліку та звітності, а також збереження за ним функцій по збору бухгалтерської та виробничої звітності.

3. Розробка нових та вдосконалення діючих форм первинних документів для фіксації фактів здійснення господарських операцій для різних форм господарювання на селі, виходячи з вимог бухгалтерської та статистичної звітності".

В П(С)БО 9 (п.9) зазначається, що первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, які складаються з таких фактичних витрат: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю, за вирахуванням непрямих податків); суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; транспортно-заготівельні та інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

До таких витрат, зокрема, належать прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доопрацювання і підвищення якісних технічних характеристик запасів. В пункті 14 МСФЗГС 12 "Запаси" дається майже аналогічне визначення цієї вартості придбаних запасів.

В бюджетних установах України до первісної вартості включається лише вартість, сплачена постачальнику за придбані цінності. Витрати із залучення стороннього транспорту на перевезення запасів згідно п.49 "Інструкції з обліку запасів бюджетних установ" №125 від 8.12.2000 р. відносять на витрати установи за відповідним кодом економічної класифікації витрат.

Для здійснення виробничо-господарської діяльності в бюджетних організаціях використовуються товарно-виробничі запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів організації які мають свою класифікацію і оцінку.

Особливістю формування первісної вартості в бюджетних організаціях є те, що витрати пов'язані з наймом транспорту для перевезення запасів, не включаються до первісної вартості придбаних запасів а відносяться на видатки організації за відповідними кодами економічної класифікації, за якими вони передбачені в кошторисі доходів і видатків. На збільшення первісної вартості запасів також не відносяться суми ПДВ, сплаченого при придбанні запасів, яке списується на видатки бюджетних організацій.

З метою посилення внутрішнього контролю за формуванням облікової та звітної інформації бюджетних організацій слід запроваджувати постійно-діючий внутрішній контролюючий орган.

Список літератури: **1.** *Атамас П.Й.* Облік у бюджетних установах: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 288 с. **2.** *Бутинець Ф.Ф., Остапчук Т.П., Остап'юк Н.А., Сисюк С.В.* Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навчальний посібник - 2-е вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. - 472 с. **3.** Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування ; за ред. *В.І. Лемшовського.* – 2-е вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет "Львівська політехніка" (Інформаційно-видавничий центр "ІНТЕЛЕКТ+" Інституту післядипломної освіти), "Інтелект-Захід", 2007. – 1104 с.

Надійшла до редколегії 13.12.10